

LIBRIS

We know
books

SAVATIE BAȘTOVOI

Dacă ochiul tău este curat

*Notițe pentru alungarea
duhului judecării*

CATHISHA

Coperta: Ierom. Savatie Baștovoii

Grafică copertă: Elena Cerkasova

© Ierom. Savatie Baștovoii

© Editura Cathisma, pentru prezenta ediție,
București, 2025

ISBN 978-606-8272-46-7

Descrierea CIP poate fi consultată la
Biblioteca Națională a României

1

Toată legea și prorocii se conțin în porunca iubirii lui Dumnezeu și a aproapei¹. Dumnezeu Se coboară și Se identifică cu aproapele nostru. El Se numește pe Sine „închis”, „bolnav”, „străin”, „flămînd”, „gol” și zice că, de cîte ori cercetăm un întemnițat, un bolnav, un sărac, pe El Îl cercetăm². În aproapele ne găsim mîntuirea sau pierzarea. Iată de ce întîlnirea cu aproapele, adică provocările care vin din partea lui, este ca o luptă cu Îngerul³ din care sau ieșim văzători de Dumnezeu, ca Iacov, sau blestemați precum Cain⁴.

¹ Matei 22, 40.

² Matei 25, 35-40.

³ Facerea 32, 24-30.

⁴ Facerea 4, 11-12.

Întrînd în biserică, vameșul a văzut pe Dumnezeu, iar fariseul a văzut oamenii care stăteau acolo¹. De aceea vameșul s-a oprit în pridvor, neîndrăznind să pășească, așa cum Moise la Muntele Sinai și cum ucenicii la Muntele Tabor s-au înfricoșat de slava Domnului. Fariseul însă se contempla pe sine.

Vameșul, „stînd departe”, se bătea în piept și striga: „Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!” Iar fariseul, mulțumit de starea sa, Îi mulțumea lui Dumnezeu că nu este ca ceilalți oameni. Judecata fariseului a șters faptele sale bune, iar smerenia vameșului a șters faptele sale rele.

Gîndul la Dumnezeu ne întoarce spre judecarea propriilor păcate, pe cînd preocuparea pentru propria persoană ne împinge să judecăm păcate și fapte străine. Prin lumina

¹Luca 18, 10-14.

lui Dumnezeu ne vedem păcatele proprii, iar prin luminarea lumescă vedem păcatele altora. Vameșul se vedea păcătos pentru că se compara cu dreptatea lui Dumnezeu, dar fariseul se vedea drept pentru că se compara cu păcătoșenia oamenilor.

Vederea propriilor păcate este un dar asemenea cu darul vederii lui Dumnezeu. Căci lumina care L-a arătat pe Hristos Dumnezeu la Muntele Tabor este aceeași lumină cu care ne vedem propriile păcate.

3

„Dacă ochiul tău este curat, tot trupul tău va fi luminat”¹. Hristos ne spune că trupul poate fi luminat. Această lumină o aduce ochiul nostru, însă doar dacă este „curat”. Ochiul curat este ochiul neinvidios, ochiul care nu judecă.

¹Matei 6, 22.

În pilda lucrătorilor, unul dintre cei năimiți se arată nemulțumit că stăpînul l-a plătit la fel pe cel venit în ceasul al unsprezecelea. Atunci stăpînul i-a răspuns: „De ce ochiul tău este rău pentru că eu sînt bun?” Ochiul invidios se întunecă atunci cînd vede bunătatea. Nemulțumirea și mînia sînt întunericul care se revarsă în tot trupul și îl fac locaș și unealtă a tot răul.

De aceea Hristos ne atrage atenția că răutatea trebuie oprită la ochi ca să nu pătrundă în trup, adică să nu pornească inima spre judecare și mînie. „Ochiul este luminătorul trupului¹”. „Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cît mai mult!”² Dacă ceea ce vezi în afară, la prima impresie este strîmb și greșit din pricina invidiei și a judecării pripite, cu cît mai întu-

¹ Matei 6, 22.

² Matei 6, 23.

necat va fi trupul tău în care gîndurile rele s-au întărit în decursul întregii vieți?

Ochiul curat, ochiul spălat de invidie, luminează inima și toate mădularele făcîndu-le părtașe la vederea milei lui Dumnezeu, astfel încît toată făptura devine vedere.

4

A nu judeca este semnul suprem al creștinului, pecetea iubirii și a îndurării. Nejudecarea sau neosîndirea ne scoate din rîndul ucigătorilor cu pietre și ne așază de-a dreapta Fiului¹. Nu există nici un caz cînd noi sîntem chemați să judecăm pe cineva. Toată judecata a fost făcută o dată și pentru totdeauna de Fiul și se găsește în Scripturi².

Însuși Hristos ne îndeamnă și ne poruncește să nu judecăm³. Această poruncă nu

¹ Ioan 8, 7.

² Ioan 5, 22.

³ Matei 7, 1.

este una de bună purtare, ci este o condiție fundamentală pentru mîntuire. Vom fi judecați în felul în care noi înșine ne judecăm aproapele¹. Toate cuvintele de osîndă, toate mirările proaste de „cum a putut să facă așa ceva” le vom auzi în Ziua Judecării asupra noastră, căci „din cuvintele noastre vom fi judecați sau îndreptați”².

Nu, lumea nu va deveni mai rea dacă noi nu vom judeca. Poruncile lui Hristos nu sînt abstracte imperative kantiene. Hristos știe că lumea nu se va schimba, că răul se înmulțește în fiecare zi, de aceea poruncile Lui nu sînt date pentru a schimba lumea și a o face mai bună³. Poruncile sînt date celor ce se mîntuiesc⁴: „Poruncă nouă dau vouă”⁵. Vouă, nu lumii. Nouă ni se cere să nu judecăm, să nu

¹ Matei 7, 2.

² Matei 12, 37; Luca 19, 22.

³ Ioan 1, 10; Ioan 7, 7; Marcu 8, 36.

⁴ Ioan 9, 39.

⁵ Ioan 13, 34.

osîndim, căci în aceasta este începutul uciderii¹. Dacă legea te-ar obliga să ucizi cu pietre pe păcătos², judecata ta nu ar mai fi o simplă cleveveală, ci ar fi fapta unui ucigaș.

Nejudecarea este fapta supremă a milei, căci, atunci cînd cerem milă de la Dumnezeu, de fapt Îi cerem să nu ne judece. Să nu ne temem să fim milostivi, căci aceasta nu este o slăbiciune, ci o lucrare mîntuitoare, care ne face asemenea lui Dumnezeu, fiind și cea mai scurtă și singura cale sigură spre mîntuire.

5

Ce înseamnă „a judeca” și cînd judecata este un păcat? Mai nou, orice replică în contradictoriu este întîmpinată cu reproșul: „De ce judeci?” Este adevărat că judecata aparține lui Hristos, și oricine judecă pe aproapele său săvîrșește păcatul lui antihrist, căci

¹ Matei 5, 21-22.

² Ioan 8, 5.

se pune pe sine în locul lui Hristos. Dar tot Hristos ne-a spus că fiecare om va ieși judecat sau îndreptat din propriile cuvinte.

Așadar, singura judecată care se face încă de pe pământ este judecata cuvintelor. Adică noi știm, chiar în clipa în care cineva rostește un cuvânt strâmb, că acel cuvânt este sentința sa pe care Însuși Hristos a pecetluit-o.

Toate păcatele erau iertate de Hristos, a iertat adulterul femeii și cămătăriile vameșilor, a iertat uciderile tâlharului, dar nu a iertat hula împotriva Duhului Sfânt ce se face cu gura. Orice cuvânt strâmb împotriva adevărului este o hulă împotriva Duhului Sfânt, căci Duhul Sfânt este Duhul Adevărului. Iată de ce Sfinții Părinți au condamnat ferm ereziile, dar au pus chip de pocăință tuturor păcatelor, având pentru aceasta împunerea lui Hristos.

Urmînd învățătura lui Hristos, și noi ierțăm și ne păzim de orice judecată a păcatelor

străine, dar mărturisim cu fermitate că nimeni nu poate fi drept dacă cuvintele sale sînt strîmbe, nu poate fi bun dacă cuvintele sale sînt rele. Căci fiecare iese judecat din propriile lui cuvinte, un principiu care se păstrează și în judecata omenească, unde primul drept este „dreptul de a nu spune nimic”.

6

Hristos este aspru, iar asta nu intră în contradicție cu blîndețea Sa.

Hristos este blînd și smerit cu inima¹, dar asta nu înseamnă că cineva poate schimba o iotă din cuvintele Lui².

Tot ce s-a zis despre iad, despre veșnica pedeapsă pentru cei păcătoși și îndărătnici, este adevărat, și asta nu intră în contradicție cu dragostea lui Dumnezeu, ci mai mult o dovedește și o întărește.

¹ Matei 11, 29.

² Matei 5, 18.